

การพัฒนาของกฎหมายเรื่องความผิดเกี่ยวเพศในประเทศไทย

พ.ต.ท.หญิง ภาภัทร จินดา¹

บทนำ

วิวัฒนาการของกฎหมายลักษณะความผิดเกี่ยวกับเพศของประเทศไทย โดยเฉพาะความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตามบริบททางสังคม แนวคิดสิทธิมนุษยชน และหลักความเสมอภาคทางเพศ จากเดิมที่กฎหมายมุ่งคุ้มครอง "ศีลธรรมอันดีของสังคม" และ "สถาบันครอบครัว" ก็มีการปรับปรุงแก้ไขไปสู่การมุ่งคุ้มครอง "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์" และ "หลักความเสมอภาคทางเพศ" ตามหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราก่อนการแก้ไขปี พ.ศ. 2550

ในยุคแรก ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 ได้บัญญัติเกี่ยวกับความผิดในฐานข่มขืนกระทำชำเราเอาไว้ว่า “ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภริยาของตน โดยขู่เชือดด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบความผิดในฐานความผิดดังกล่าว

องค์ประกอบภายนอก

1. ผู้ใด

2. ข่มขืนกระทำชำเรา โดยขู่เชือดด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น

3. หญิงซึ่งมิใช่ภริยาของตน

จากบทบัญญัติดังกล่าว เราจะเห็นได้ว่าในยุคแรกของความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ผู้กระทำจะมีความผิดก็ต่อเมื่อได้ข่มขืนกระทำชำเราหญิงที่มิใช่ภริยาของตนเท่านั้น กฎหมายในยุคสมัยนั้นจึงไม่สามารถเอาผิดกรณีหญิงที่จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายแล้วถูกล่วงละเมิดจากสามีของตนได้ และจากบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกกระทำต้องเป็นหญิงเท่านั้น ดังนั้น หากเป็นกรณีผู้กระทำได้ข่มขืนชายอื่น หรือ หญิงได้กระทำการข่มขืนชายก็ จะไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

¹ พ.ต.ท.หญิง ภาภัทร จินดา ตำแหน่ง อาจารย์ (สบ 2) กลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6

นอกจากนี้ เมื่อได้พิจารณาตามคำพิพากษาศาลฎีกาได้วางหลักไว้ การตีความคำว่ากระทำซ้ำเรา ก็เป็น การตีความไว้อย่างแคบ กล่าวคือ การกระทำซ้ำเรานั้นหมายถึงเฉพาะกรณีที่ ชายใช้อวัยวะเพศของตนล่วงล้ำสอด ใส่อวัยวะเพศของหญิงเท่านั้น²

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่19) พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่19) พ.ศ. 2550 ได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาวันที่ 19 กันยายน 2550 โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 20 กันยายน 2550 โดยในพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่19) พ.ศ. 2550 ได้ระบุไว้ในหมายเหตุ ถึงเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนี้ไว้ว่า “.....แต่บทบัญญัติมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ และมาตรา ๒๘๖ แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา เป็นบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง เพศ สมควรแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักการมีสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และ หลักการห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ ที่เคยได้รับความ ค้ำครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา มีการแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวเป็นว่า

“มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยผู้อื่น นั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับ อวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำ ความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2417/2540

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรส และคู่สมรสนั้นยังประสงค์ จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อ คุ้มครองความปลอดภัยแก่ตนหรือผู้อื่นก็ได้ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก และคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาต่อไป และประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาล แจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องหย่าให้”

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากบทบัญญัติกฎหมายในฐานความผิดเรื่องข่มขืนกระทำชำเราเดิม เราจะพบ ข้อแตกต่างอยู่หลายประการดังนี้

1. จากกฎหมายเดิม ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ผู้ถูกกระทำจะต้องเป็นหญิง ที่ไม่ใช่ ภริยาของผู้กระทำเท่านั้น แต่หลังจากการแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกกระทำคือผู้อื่น นั้นหมายความว่า ไม่ว่าจะ เป็นหญิงหรือชาย และไม่ว่าจะจดทะเบียนสมรสกันหรือไม่ การกระทำชำเราโดยที่อีกฝ่ายไม่ยินยอม ก็เป็นความผิด ฐานข่มขืนกระทำชำเราได้ทั้งสิ้น

2. จากกฎหมายเดิม ไม่ได้มีการระบุลักษณะการกระทำชำเราไว้อย่างชัดเจน เพียงแต่มีการ วางหลักไว้ในคำพิพากษาฎีกา ว่ากระทำชำเราหมายถึงการใช้อวัยวะเพศชายสอดใส่อวัยวะเพศหญิงเท่านั้น แต่ตามกฎหมายใหม่ ได้มีการบัญญัติถึงความหมายของการกระทำชำเราเอาไว้ให้ชัดเจน ในมาตรา 276 วรรคสอง กล่าวคือ “การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้ อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับ อวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น” จึงเป็นการขยายความหมายของการกระทำชำเรา ให้หมายความรวมถึงใช้ อวัยวะเพศกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก ช่องปาก และ ยังขยายความรวมถึงการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะ เพศหรือทวารหนัก อีกด้วย

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงตัวบทกฎหมายในเรื่องคำนิยามของคำว่ากระทำชำเราที่ กฎหมายบัญญัติโดยใช้ว่า “กระทำกับ” นั้น จะมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวการวินิจฉัยเดิมที่ว่ากระทำชำเรา นั้นต้องมีการ “สอดใส่” หรือไม่ คำตอบก็คือว่าแนวทางการพิจารณาการกระทำชำเรายังคงใช้ ลักษณะต้องมี “การสอดใส่” อยู่เช่นเดิม โดยพิจารณาจากคำพิพากษาฎีกา 5448/2557 ดังนี้

“การกระทำชำเราตาม ป.อ. มาตรา 277 วรรคแรก หมายถึง การร่วมประเวณี กรณีจึงต้องมีการสอดใส่ อวัยวะเพศของผู้กระทำเข้าไปในอวัยวะเพศของอีกฝ่าย แม้มาตรา 277 วรรคสอง บัญญัติให้ความหมาย ของการ กระทำชำเราว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะ เพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น ก็เป็นเพียง การขยายขอบเขตของการกระทำชำเราในส่วนของอวัยวะที่ถูกกระทำ ในมาตรา 277 วรรคแรก ว่าไม่จำเป็นต้อง

เป็นการกระทำกับอวัยวะเพศ จะเป็นการกระทำกับทวารหนักหรือช่องปากก็ได้ และสิ่งที่ใช้ในการกระทำ ไม่จำเป็นต้องเป็นอวัยวะเพศเท่านั้น จะเป็นสิ่งอื่นใดก็ได้เช่นกัน ดังนั้น การกระทำชำเราไม่เป็นการกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปาก ของผู้อื่นจึงยังต้องมีการสอดใส่อวัยวะเพศหรือสิ่งอื่นใดให้ล่งล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศ ทวารหนักหรือช่องปากด้วย เพราะไม่เช่นนั้นแล้วเพียงการสัมผัสภายนอกกับอวัยวะเพศ ทวารหนักหรือช่องปากของผู้อื่นไม่ว่าด้วย อวัยวะส่วนใดหรือวัตถุสิ่งใดก็จะเป็นการกระทำชำเราไปเสียทั้งหมด จำเลยเพียงใช้อวัยวะเพศของจำเลยถูกละเมิดสิทธิ์กับอวัยวะเพศของผู้เสียหายโดยเจตนากระทำชำเราผู้เสียหาย แต่เมื่อมิได้มีการสอดใส่เพื่อที่จะให้อวัยวะเพศของจำเลยล่งล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศของผู้เสียหาย จึงยังไม่เป็นการกระทำชำเรา อันเป็นความผิดสำเร็จตามความหมายของมาตรา 277 วรรคสอง การกระทำของจำเลยคงเป็นเพียงความผิดฐานพยายามกระทำชำเรา”

จะเห็นได้ว่า ในการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ในปี 2550 ในเรื่องของการข่มขืนกระทำชำเรา หลักสำคัญคือการพัฒนากฎหมายให้เป็นไปตามสภาพสังคมปัจจุบันที่มีเรื่องของความหลากหลายในทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศใดๆ ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ให้ถูกล่วงละเมิดได้ รวมไปถึงการขยายความหมายของคำว่ากระทำชำเราให้กว้างมากขึ้น โดยคำนึงถึงสภาพสังคมและความเป็นจริงของการถูกล่วงละเมิดที่ผู้เสียหายได้รับ อุดช่องว่างในจุดที่กฎหมายในอดีตไม่ได้บัญญัติว่าเป็นการกระทำที่เป็นเป็นความผิดได้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562 ได้มีการระบุเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาไว้ใน หมายเหตุว่า “โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบทนิยามคำว่า “กระทำชำเรา” ในบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศและบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับศพในประมวลกฎหมายอาญาให้ชัดเจนและสอดคล้องกับลักษณะการกระทำชำเราตามธรรมชาติ และปรับปรุงบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศบางประการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และเพื่อให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งถูกระทำทางเพศกลุ่มต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น.....”

โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562 ฉบับนี้ได้มีตัดความหมายของคำว่ากระทำชำเราตามมาตรา 276 วรรคสองเดิม และบัญญัติความหมายคำว่า “กระทำชำเรา” อยู่ในมาตรา 1(18) ไว้ว่า “ มาตรา 1(18) "กระทำชำเรา" หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่งล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น”

ซึ่งสามารถพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายเดิมได้ดังนี้จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันหลายประการ ดังนี้

ประการแรก มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะคำว่ากระทำชำเรา ให้แคบลงเหลือเพียงการกระทำที่ต้องใช้อวัยวะเพศ เท่านั้นในการ “ล่วงล้ำ” อวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่นเท่านั้น

ประการที่สอง มีการแก้ไขข้อความว่ากระทำกับเป็น ล่วงล้ำ ซึ่งบัญญัติลักษณะการกระทำของคำว่ากระทำชำเรา ว่าเป็นการล่วงล้ำอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการตีความของบทบัญญัติเดิม

ประการที่สาม ส่วนในลักษณะการกระทำ “การใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น” ซึ่งแต่เดิมเป็นการบัญญัติว่าเป็นการกระทำชำเรา ก็ถูกบัญญัติเป็น การกระทำอนาจารในมาตรา 278 วรรคสอง โดยนับเป็นเหตุจรรยาบรรณในความผิดฐานอนาจาร เรียกว่า อนาจารในทางล่วงล้ำ ซึ่งแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงฐานความผิดจากเดิมเป็นกระทำชำเราเป็นอนาจารในทางล่วงล้ำ แต่จะสังเกตได้ว่า ในส่วนของระวางโทษนั้นเท่ากับฐานความผิดเรื่องการข่มขืนกระทำชำเรา เพราะกฎหมายมองว่าเมื่อมีการกระทำล่วงล้ำ ไม่ว่าจะใช้อวัยวะเพศหรือวัตถุอื่นๆ ความเสียหายในทางร่างกายหรือจิตใจของผู้เสียหายก็ได้รับผลเท่ากันนั่นเอง

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562 ยังได้มีการเพิ่มบทบัญญัติใหม่ที่สำคัญอีกฐานความผิดหนึ่งคือ ในเรื่องเกี่ยวกับการบันทึกภาพและเสียง ไว้ในมาตรา 280/1 ว่า “ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ หรือมาตรา ๒๗๙ ได้บันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารนั้นไว้ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารที่บันทึกไว้ ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง”

ซึ่งการตราฐานความผิดนี้เพิ่มก็เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยที่ภาพวิดีโอทัศน และเสียงสามารถเผยแพร่ทางออนไลน์ได้อย่างแพร่หลาย และรวดเร็ว การเพิ่มโทษให้แก่ผู้ที่กระทำผิดในทางเพศไม่ว่าจะเป็นการข่มขืนกระทำชำเราหรืออนาจาร ก็เพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดมีการบันทึกภาพและเสียง หรือมีการส่งเผยแพร่ส่งต่อบันทึกการกระทำที่ผิดเหล่านั้นต่อไป

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2568

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2568 เป็นกฎหมายฉบับล่าสุดที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2568 โดยสาระสำคัญจะเป็นการแก้ไขบทกฎหมายในเรื่องการข่มขืนกระทำชำเรา และมีการเพิ่มข้อหาความผิดฐานคุกคามทางเพศ โดยได้ให้เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเอาไว้ดังนี้ “เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องในปัจจุบันมีการกระทำความผิดทางเพศในหลายรูปแบบ และเป็นการกระทำต่อบุคคลทุกวัยทุกเพศ รวมถึงผู้มีความหลากหลายทางเพศอันเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความ

เสียหายทั้งร่างกายและจิตใจของผู้ถูกรกระทำ ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม บทนิยามคำว่า "กระทำชำเรา" และเพิ่มบทนิยามคำว่า "คุกคามทางเพศ" เพื่อให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดในพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย และเนื่องจากในปัจจุบันปัญหาการคุกคามทางเพศมีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งกฎหมายที่มีการกำหนดให้การกระทำในลักษณะดังกล่าวมีความผิดนั้น มีเพียงความผิดฐานก่อความเดือดร้อนรำคาญซึ่งเป็นความผิดฐานลหุโทษและยังไม่ตรงกับลักษณะของการกระทำที่เป็นการคุกคามทางเพศโดยตรง สมควรกำหนดให้การคุกคามทางเพศเป็นความผิดทางอาญา เพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดและปรามมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น และกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อป้องกันสังคมจากปัญหาการคุกคามทางเพศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2568 บัญญัติให้แก้ไข คำว่ากระทำชำเราตาม มาตรา 1(18) ว่า

(18) “กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้อวัยวะอื่นของผู้กระทำหรือวัตถุล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น หรือการให้ผู้อื่นกระทำกับผู้กระทำในลักษณะเดียวกัน แต่การให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวนั้นไม่รวมถึงกรณีที่ผู้อื่นใช้อวัยวะอื่นหรือวัตถุล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้กระทำ ทั้งนี้ อวัยวะเพศให้หมายความรวมถึงอวัยวะเพศจากการผ่าตัด

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับความหมายของคำว่ากระทำชำเราเดิม จะเห็นถึงความแตกต่างหลายประการ ดังนี้

1. การกระทำชำเรา โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น ยังคงเป็นการกระทำชำเราเหมือนความหมายเดิม แต่มีการแก้ไขให้การกระทำการใช้อวัยวะอื่นของผู้กระทำหรือวัตถุล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น กลับมาเป็นความหมายของการกระทำชำเรา จากเดิมที่ถือเป็นความผิดฐานอนาจารในทางล่วงล้ำ ตามมาตรา 278 วรรคสอง ซึ่งเหมือนกันความหมายของการกระทำชำเรา ในช่วงการแก้ไขในปี 2550
2. การกระทำชำเรา ตามบทบัญญัติใหม่ ให้หมายความถึง การให้ผู้อื่นกระทำกับผู้กระทำในลักษณะเดียวกัน ซึ่งหมายถึง การบังคับให้ผู้อื่นล่วงล้ำตน จากเดิมที่มีแนวความคิดว่าคนที่ล่วงล้ำผู้อื่นมักเป็นจำเลยในคดีข่มขืนกระทำชำเรา แต่เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในทางเพศ ตามบทบัญญัติใหม่นี้ การบังคับให้ผู้อื่นมาล่วงล้ำตน ก็ย่อมเป็นความหมายของการกระทำชำเราเช่นเดียวกัน แต่สำหรับการให้ผู้อื่นมาล่วงล้ำผู้กระทำ จะไม่รวมถึงการให้ผู้อื่นใช้อวัยวะอื่นหรือวัตถุล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้กระทำ

3. มีการระบุอย่างชัดเจนว่า อวัยวะเพศให้หมายความรวมถึงอวัยวะเพศจากการผ่าตัด ทั้งนี้ก็เพราะสังคมปัจจุบันมีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น และวิวัฒนาการทางการแพทย์ก็สูงมากขึ้น ดังนั้นบุคคลที่มีผ่าตัดแปลงเพศ ก็ย่อมต้องได้รับความคุ้มครองจากบทบัญญัติทางกฎหมายเช่นเดียวกัน การจำกัดความหมายของอวัยวะเพศว่าต้องเป็นอวัยวะเพศโดยกำเนิดเท่านั้น จึงไม่สอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบัน

ส่วนการแก้ไขบัญญัติในส่วนอื่นของความผิดเกี่ยวกับเพศในประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขใหม่นี้ ก็เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทนิยามของคำว่ากระทำชำเราใหม่ เช่น การแก้ไขตัดบทบัญญัติในมาตรา 278 วรรคสอง เดิมออก หรือแก้ไข บทบัญญัติในเรื่องของการยอมความ ตามมาตรา 281 เป็นต้น

การแก้ไขที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2568 คือการเพิ่มข้อหาในเรื่องคุกคามทางเพศ ซึ่งแต่เดิม การกระทำคุกคามทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทาง วาจา หรือการติดตาม เผ่าดู ก็ไม่ได้ถือเป็นความผิดฐานอนาจาร โดยลักษณะการกระทำก็เป็นเพียงความผิดฐานก่อความเดือดร้อนรำคาญ ที่เป็นความผิดลหุโทษ แต่จากสังคมปัจจุบันที่มีโลกสังคมออนไลน์ ที่การถูกคุกคามทำได้โดยง่าย และหากเกิดความเสียหาย ก็สามารถแพร่กระจายออกไปได้อย่างรวดเร็ว จึงได้มีแนวความคิดในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อหาในเรื่องคุกคามทางเพศนี้ขึ้นมา โดยคำว่าคุกคามทางเพศ มีความหมาย ตามมาตรา 1(19) กล่าวคือ

มาตรา 1 (19) “คุกคามทางเพศ” หมายความว่า กระทำโดยทางกาย วาจา การส่งเสียง การแสดงอาการปิกิริยาหรือท่าทาง การติดต่อสื่อสาร การเผ่าดู การติดตามรังควาน หรือกระทำด้วยประการใดๆ รวมถึงกระทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โทรคมนาคม หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นที่สามารถแสดงผลให้เข้าใจความหมายได้ ต่อผู้อื่น อันมีลักษณะส่อไปในทางเพศ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเดือดร้อนรำคาญ อับอาย ถูกเหยียดหยาม หวาดกลัว หรือได้รับความไม่ปลอดภัยในทางเพศ

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว สังเกตได้ว่าจะการกระทำคุกคามในทางเพศนั้น มีความหมายที่กว้างมาก เรียกได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการกระทำใดๆ ที่ส่อไปในทางเพศ ย่อมเป็นการคุกคามทางเพศทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ดี บุคคลจะกระทำผิดฐานคุกคามทางเพศได้นั้นจะต้องกระทำความผิดประกอบความผิดในมาตราต่อไปนี้

“มาตรา ๒๘๔/๑ ผู้ใดคุกคามทางเพศต่อผู้อื่น ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานอนาจาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำอย่างต่อเนื่องหรือกระทำซ้ำมากกว่าหนึ่งครั้ง และเป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำในที่ สาธารณสถาน ต่อหน้าธารกำนัล หรือในระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรานี้ เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี โดย เด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

ความผิดตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม เป็นความผิดอันยอมความได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเป็นได้ว่า ผู้ใดกระทำการคุกคามทางเพศ และเข้าข่ายการกระทำ อนาคต ก็จะเป็นความผิดฐานอนาคต โดยการกระทำที่จะเป็นความผิดฐานอนาคต คือการกระทำที่ต้อง มีการแตะเนื้อต้องตัวผู้เสียหาย³ ถ้าการกระทำนั้นไม่เข้าข่ายความผิดฐานอนาคต ก็จะมี ความผิดฐาน คุกคามทางเพศ ซึ่งจะไม่เป็นกรรมเดียวผิดข้อหาหลายบท เพราะกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนว่า คุกคามทาง เพศที่ไม่ใช่อนาคต จึงจะมีความผิดตามมาตรา 284/1

ส่วนบทบัญญัติในวรรคอื่น ก็จะเป็นเหตุจูงใจของการกระทำความผิดคุกคามทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการ กระทำซ้ำมากกว่าสองครั้งขึ้นไป หรือการกระทำในที่สาธารณะ ต่อหน้าธารกำนัล หรือจะกระทำในระบบ คอมพิวเตอร์ หรือกระทำต่อเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี หรือเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่า เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้างก็ต้องได้รับโทษหนักขึ้น ตามมาตรา 284/2 เป็นต้น

นอกจากนี้ในเรื่องคุกคามทางเพศ กฎหมายยังให้อำนาจศาลสั่งห้ามจำเลยกระทำการอย่างใด ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากเห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นการรบกวนการดำเนินชีวิตของผู้เสียหาย หรือในกรณีเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ศาลก็อาจมีคำสั่งให้ผู้นำเข้าสู่ข้อมูลนั้นระงับการ ทำให้แพร่หลายและนำข้อมูลนั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และหาก จำเป็นอาจสั่งให้ผู้ควบคุมหรือผู้ให้บริการระบบคอมพิวเตอร์ระงับการทำให้แพร่หลายและนำข้อมูลนั้น ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด หรืออาจสั่งให้เจ้าพนักงานที่มีอำนาจตาม กฎหมายว่าด้วยการนั้นดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของศาลก็ได้ หากผู้นำเข้าสู่ข้อมูล ผู้ควบคุมหรือผู้ ให้บริการระบบคอมพิวเตอร์ฝ่าฝืนก็อาจมีความผิดได้

³ สันติ ผิวทองคำ. หลักและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2568 12 ประเด็นชั้นเทพ ที่พนักงาน สอบสวน ทนายความ และนักกฎหมายควรรู้ By ดร.ท่านติ, (2568). Online.

บทสรุป

จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องความผิดเกี่ยวกับเพศ มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ก็เป็นเพราะด้วยสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเคารพในศักดิ์ศรีความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ความเท่าเทียมกันในเรื่องเพศ และความหลากหลายในทางเพศ การยอมรับในเรื่องของความสัมพันธ์ของทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ การแก้ไขบัญญัติในเรื่องของการกระทำชำเราจะเห็นได้ว่า เพื่อให้สามารถคุ้มครองคนทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมไปถึงการแก้ไขในเรื่องของการถ่ายภาพและเสียง การกระทำในทางเพศที่มักเกิดในโลกออนไลน์ กฎหมายจึงต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสังคมสมัยใหม่ ที่การสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว แต่ในทางกลับกัน หากมีการเผยแพร่ข้อมูลอันก่อให้เกิดความเสียหายแล้ว ความเสียหายที่เกิดขึ้นก็จะแพร่กระจายได้ไปไวเช่นเดียวกัน กฎหมายที่มีการแก้ไข จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มโทษในเรื่องของการบันทึกภาพและเสียง และบทลงโทษในกรณีการนำเข้าสู่ข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ก็เพื่อป้องปรามไม่ให้มีการกระทำในเรื่องดังกล่าวเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้กำกับดูแลสังคม เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง กฎหมายจึงย่อมอยู่เฉยไม่ได้ กฎหมายจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน พัฒนา แก้ไข เพื่อให้สอดคล้องไปกับบริบทของสังคมเช่นเดียวกัน ข้าราชการตำรวจในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย จึงต้องมีการเรียนรู้กฎหมายใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงมีการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องไปกับการทำงานในสังคมยุคใหม่เช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานของเร สอดคล้องเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีอยู่เพื่อสร้างสังคมของเราสุขสงบต่อไป

รายการอ้างอิง

หนังสือ

สพฐ. กิตติศุภการ.(2564).หลักและคำอธิบายกฎหมายอาญา.กรุงเทพฯ:อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง

ออนไลน์

สันติ ผิวทองคำ. (2568). หลักและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2568 12 ประเด็นชั้นเทพ ที่พนักงานสอบสวน ทนายความ และนักกฎหมายควร รู้ By ดร.พ่านติ, สืบค้นเมื่อ 2568. Online.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 19) พ.ศ. ๒๕62 (19 กันยายน ๒๕50), **ราชกิจจานุเบกษา**,เล่ม ๑24 ตอนที่ 56 ก, หน้า 1.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. ๒๕62 (27 พฤษภาคม ๒๕62), **ราชกิจจานุเบกษา**,เล่ม ๑36 ตอนที่ 69 ก, หน้า 127.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. ๒๕68 (29 ธันวาคม ๒๕68), **ราชกิจจานุเบกษา**,เล่ม ๑42 ตอนที่ 90 ก, หน้า 7.